

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Vredn. za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za izposojnino celo leto . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-1242
No. 214. — Stev. 214.

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.
NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 12, 1936—SOBOTA, 12. SEPTEMBRA, 1936

TELEFON: CHelsea 3-1242
Volume XLIV. — Letnik XLIV.

AMERIŠKE BOJNE LADJE SO BILE ODPOKLICANE Vroči boji za San Sebastian so se obnovili

VAŽNA POSTOJANKA PRED ŠPANSKIM GLAVNIM MESTOM JE V FAŠISTIČNIH ROKAH

Branitelji so zavrnili brezpogojno predajo. — Banke so poslale ves denar v Bilbao. — Uporniki pričeli prodirati na jugu. — Vlada obrambna črta okoli Madrida 115 milj.

SAN SEBASTIAN, Španka, 11. septembra. — Hud artilerijski ogenj je prekinil 48-urno premirje v San Sebastianu.

Poveljnik upornikov je zahteval brezpogojno predajo mesta; ko so branitelji to zahtevo zavrnili, se je pričelo bombardiranje. Vlada vojske so stali pri pogoj, da predajo mesto, ako jim je podeljena amnestija.

Med branitelji samimi je bil velik spor in se je bilo bati dejanskega spopada, ker so anarhisti hoteli rajši zažgati mesto, kot pa ga izročiti sovražniku.

Banke so poslale ves svoj denar in dragocenosti v Bilbao.

Na tisoče beguncev je vedno na obrežju ter skušajo z ladjami zbežati v Francijo. Do sedaj je San Sebastian že zapustilo 40,000 prebivalcev.

Tuji diplomati so prepričani, da se bo San Sebastian predal prej, predno bodo fašisti stopili v mesto. Baski so trdni v svojem sklepu, da rešijo mesto razrušenja. Pa tudi fašisti se bodo raje sporazumeli za pogoje, kot pa da bi bilo slovito kopališče razdejano.

BURGOS, Španka, 11. septembra. — Fašisti so zavzeli Arenas de San Pedro, 73 milj jugozapadno od Madrida ter so pričeli prodirati proti Toledu na potu proti Madridu.

Pri zavzetju Arenas de San Pedro je prvič poslegla v boj kavalerija. Poveljnik južne uporniške armade general Francisco Franco in poveljnik severne armade general Emilio Mola sta na konju prejahala Gredo gorovje ter vodila napad, ki jima je odprl pot proti Toledu.

Med vladnimi ujetniki je bilo tudi mnogo mladih deklet, ki so imela pri sebi pismena dovoljenja svojih starišev, da smejo na fronto.

MADRID, Španka, 11. septembra. — Vlada armada je postavila nepretrgano obrambno črto na razdaljo 115 milj severno, zapadno in južno od Madrida.

Fronta teče od Talavere in Toleda na jugu do strmega Guadarrama pogorja.

WASHINGTON, D. C., 11. septembra. — Da se izognejo morebitni zapletljajem, so Združene države odpoklicale štiri bojne ladje z razburkanega španskega vodovja.

Ladje so se umaknile v francoske vode ter bodo vedno pripravljene, da hite v potrebi na pomoč Amerikancem, ki so še ostali na Špankem.

Državni tajnik Hull je že pred dvema tednoma naznanil, da bodo ladje odpoklicane, ko je nek neznan aeroplan bombardiral rušilca Kane, ko je šel na pomoč Amerikancem.

Državni tajnik Hull je tudi naročil konzulatnim zastopnikom, da ostanejo na svojih mestih, da pa naj takoj odpotujejo, ako bi bili v kaki nevarnosti.

Državni tajnik je mnenja, da je dovolj posvaril Amerikance, da na odpotujejo iz Španske ter je, da ne bi bila zopet bombardirana kaka bojna ladja, naročil mornariškemu departmentu, da odpokliče vse bojne ladje iz španskega vodovja.

ZRAČNA ZVEZA Z EVROPO JE OTVORJENA

Nemški aeroplan je priletel z Azorov v New York v 22 urah. — V kratkem bo pričeta zračna zveza z Evropo.

PORT WASHINGTON, L. I., N. Y., 11. septembra. — Prvi korak za redno zračno zvezo med starim in novim svetom, kar se je pred nekaj leti zdelo nemogoče, je bil storjen. Ko se je solnce nad mirnim Port Washingtonom nagnilo proti zatonu, je od New Yorka dospel nemški Dornierjev aeroplan "Zephir".

Veliki aeroplan je pristal v pristanišču 22 ur in 10 minut po svojem odletu z Azorov. Ob 6.20 je aeroplan pristal na mirni vodi, ko je še prej v velikanem loku obkrožil zaliv.

To je bil poiskusni polet, čegar namen je uporabi vse iskušnje za uvedbo redne zračne zveze. Za ta polet se je zanimal ves svet, kajti pri njem so sodelovale štiri največje zračne družbe na svetu — nemška Lufthansa, Pan-American Airways, angleška Imperial Airways in francoska družba Air France.

Kaj je pokazal ta polet, še ni bilo objavljeno. Z objavo uspeha bodo počakali do prihoda drugega Dornierjevega aeroplana "Aeolus", ker se je po šesturnem poletu zaradi pokvarjene hladilne naprave moral vrniti. Kot je bilo pozneje poročano, je "Aeolus" ob 10. zvečer odletel z ladje "Schwabensland".

Na 2400 milj dolgo pot se je "Zephir" odpravil v močnem vetru, ki mu je pihal nasproti.

NEOBICAJNA KAZEN

NORWICH, Conn., 11. sep. — 45letni Joseph Callahan bo moral trideset noči preživeti v ječi. Možak ima ženo ni dva otroka. Za družno se ne briga, toliko bolj pa ljubi pijačo. — Vsled tega je odredil sodnik O'Connell, da bo moral preživeti v ječi trideset noči. Zjutraj se bo iz ječe podal na delo, po delu se bo pa vrnil v ječo. Ves njegov zaslužek bo sodnik izročil njegovi družini.

KRATKI MEDENI TEDNI

FINCHVILLE, Md., 11. sep. — 24 letni Allan Milligan se je pred dvema dnevmi poročil. Včeraj se je odpeljal s svojo mlado ženo na ženitno potovanje. Avtomobil je v megli zadel ob debelo drevo in se razbil. Allan in njegova mlada žena sta bila mrtva.

Advertise in
"Glas Naroda"

NESLOGA V MALI ANTANTI

Romunska in Jugoslavija se združujeta proti Čehoslovaki, ker je slednja preveč naklonjena Sovjetski uniji.

BUKAREŠTA, Romunska, 11. septembra. — Jugoslovanski ministri predsednik Milan Stojadinović se je v družbi romunskega predsednika Juriša Tatarscau, vnanjega ministra Viktorja Antonescua in jugoslovanskega poslanika v Bukarešti ter romunskega poslanika v Beogradu odpeljal v Sinajo, kjer je bil Stojadinović v dolgi avdijenci pri kralju Karolu.

Popoldne si je Stojadinović ogledal romunska petrolejska polja, zvečer pa je bil gost na banketu ministrskega predsednika Tatarscau.

Jutri bosta ministrski predsednik Stojadinović in romunski vnanji minister Antonescu odptovala na konferenco Male antante v Bratislavo.

Da kralj Karol in ministri predsednik Tatarscau pod vplivom Nemčije pripravljata romunsko-jugoslovansko fronto proti čehoslovakijskim prijateljskim odnosom do Rusije je razvidno iz tega, da pri razgovoru med Stojadinovićem in kraljem Karolom ni bil navzoč čehoslovakijski zastopnik, kar je vedno običajno pred vsako konferenco Male antante.

KOMUNISTI BODO ZASEGLI TOVARNE

PARIZ, Francija, 11. sep. — Francoski komunistični delavci se nameravajo polastiti Renaultove tovarne za avtomobile.

Delegacija, ki predstavlja 1500 predelavcev in tehničnih delavcev v Renaultovih tovarnah, ki je največje podjetje v Franciji, je o tem obvestila ministrskega predsednika Bluma v njegovem uradu.

Delegacija mu je povedala, da so to gibanje pričeli komunistični delavci. Rekli so, da so izvedeli, da bodo delavci zasedli tovarne in jih bodo začasnno sami obratovali.

Renaultova tovarna, ki se nahaja v pariškem predmestju, zaposluje 34,000 delavcev in izdeluje poleg avtomobilov tudi vojaško opremo.

FRANC. TRGOVINSKI MINISTAR PRI SCHACHTU

PARIZ, Francija, 10. sep. — V bližnji bodočnosti bo obiskal francoski trgovinski minister Paul Bastid nemškega ministra za državno gospodarstvo, dr. Hjalmarja Schachta, v Berlinu. Razpravljala bosta o gospodarskih odnosih med evropskimi državami.

PORTUGALSKA POJASNILA STALIŠČE

Vlada je vedela za bližajočo se upor. — Dovolila ga je samo, da je mogla pokazati na komunistično nevarnost.

LIZBONA, Portugalska, 11. septembra. — Portugalska vlada je pozvala ves narod, da podpira vlado pri njenem boju proti komunizmu. Vlada je v veliko presenečenje naroda naznanila, da je vedela za bližajočo se upor na dveh bojnih ladjah, da pa upora ni hotela zadušiti.

Obe ladji je hotela šele bombardirati in s tem pokazati celemu svetu, da Portugalska na svojih bojnih ladjah trpi samo narodno zastavo. Mala škoda — 12 mrtvih mornarjev in 20 ranjenih ter poškodovani ladji — je bila vredna te demonstracije, pravi vlada.

Vlada pa obenem ostro napada angleško in francosko časopisje zaradi žaljivega pisanja proti Portugalski. Vlada pravi, da je španska državljanska vojna mednarodna zadeva, ki se dogaja na španski zemlji.

Vsi portugalski državni uradniki morajo podpisati izjavo, da se bodo zvesto držali ustave in da ne bodo v nikaki zvezi s komunizmom ali kakimi drugimi političnimi nazori, ki miso po volji vladnim gospodom.

FRANCOSKI KOMUNISTI ZA ŠPANCE

PARIZ, Francija, 10. sep. — Francoski delavci so sinoči zahtevali, da Francija pošlje španski vladi orožje.

Mogočna francoska delavska federacija je naslovila na vlado spomenico, v kateri zahteva, da pošlje španskim delavcem orožje in aeroplane ter da naj prekliče svojo nevtralnost v španski državljanski vojni.

Federacija, ki šteje 5,000,000 članov, je pozvala francoski proletarijat, da podpira madridsko vlado, da prekliče Blumovo vlado, da prekliče svojo prepoved za pošiljanje orožja na Španko.

Veliko pristanišče Havre počiva, ker so pristaniški delavci zastavkali. Zastavkali so tudi vsi delavci v velikih tekstilnih tovarnah v Lille.

V Marseillesu je zastavkalo 20,000 delavcev, ki zahtevajo od vlade, da opusti nevtralnost v španski državljanski vojni.

V Lille je zastavkalo 30,000 delavcev.

NAROČITE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDA
DRŽAVAR.

VATIKAN PROTI SOVJ. UNIJI

Papež bo v ponedeljek po radio govoril španskim beguncem. — Pri tem bo govoril tudi proti komunizmu.

CASTEL GANDOLFO, Italija, 11. septembra. — Papež Pij XI. bo v ponedeljek po radio govoril španskim beguncem. Vatikanski krogi so mnenja, da bo pozval svet proti španskim ekstremistom ter bo povdarjal, da je v španski državljanski vojni prišel do veljave komunistični vpliv.

Vatikansko glasilo "Osservatore Romano" v ostrih besedah obsoja špansko vlado, ker je zavrnila predlog tujih diplomatov, da bi bila državljanska vojna bolj "človečanska". Nato pa pravi: "Ako bo šlo tako dalje: z besno jezo, s strahovanjem, z medsebojnimi bombardiranjem, z najstrašnejšimi grozovitostmi — česar se v svojem divjanju poslužujete obe stranki, tedaj bo uničenje padlo v enaki meri na obe strani. Svet, ne glede na razliko v prepričanju in cilju, ne more odobravati takih sredstev, ker vsako tako sredstvo cilj poniža in uniči."

ITALIJA SE Približuje LIGI NARODOV

RIM, Italija, 11. septembra. — Uradni viri zatrjujejo, da bo Italija zopet sodelovala z Ligo narodov, ako na sejah ne bo prišlo na dnevni red abesinsko vprašanje.

V tem oziru je prišlo do sporazuma na konferenci med Mussolinijem in generalnim tajnikom Lige narodov Josephom A. C. Avenolom.

Italijanska delegacija je zapustila zborovanje Lige, ko je prišel pred Ligo abesinski cesar Haile Selassie ter zahteval, da Liga Italijo kaznuje, ker je vpadla v Abesinijo.

Mussolini je opustil svojo zahtevo, da bi bila Abesinija izbrisana kot članica iz Lige narodov, samo da njeno vprašanje na sejah ne pride na dnevni red.

HITLER BO PRELOMIL Z MOSKVO

NUERENBERG, Nemčija, 11. septembra. — Propagandni minister Joseph Goebbels je rekel, da mora biti boljševizem uničen, ako hoče Evropa ostati pri življenju. Kompro mis s komunisti ni mogoč — je rekel Goebbels ter dodal: "Na vsak poskus Moskve pričeti boljševiško gibanje med nami bomo odgovorili z brutalnostjo, nad katero se bo čudila celo Moskva. Nikdo nas ne more vstaviti."

PRETILNA PISMA PRESEDNIKU

V New Yorku sta obdobjena dva moža, da sta pisala predsedniku pretilna pisma. — Izročena sta bila zdravnikom v preiskavo.

Dva moža, ki sta obdobjena, da sta pisala predsedniku F. D. Roosevelt v drugem uradnikom pretilna pisma, je zvezni sodnik T. Blake poslal v Bellevue bolnišnico, kjer bosta preiskana glede svojega duševnega stanja.

Ta dva moža sta 41 let stari Dennis F. Cahill, ki je že pogosto priznal, da je pisal predsedniku pretilno pismo, in 59 let stari Lawrence Aylward, ki je baje pisal pretilna pisma uradnikom mesta Roselle, N. J. ter ženi policijskega načelnika v Union County, N. J., Franka S. Weinerja, da bi dobil v roke listine glede njegove dezertacije iz ameriške armade.

Sodnik Blake je prejel pismo, ki ga je Aylward pisal Mrs. Weiner in v katerem pravi med drugim:

"Raztrgal vas bom na kožo."

Ako Aylward ne bo spoznan za duševno bolnega, bo proti njemu dvignjena obtožba po Lindberghovi postavi zaradi izsiljevanja in pretnje.

Cahill je 23. avgusta pisal predsedniku Roosevelt pismo, v katerem zahteva, da ga sprejme v avdijenci, da mu bo prebral "filozofično razpravo o državnih zakonih".

ROOSEVELT BO RIBARIL

WASHINGTON, D. C., 11. septembra. — Predsednik F. D. Roosevelt se bo jutri odpeljal z jachto v Chesapeake Bay, kjer bo v soboto in nedeljo ribaril.

NOVI KOVANCI

WASHINGTON, D. C., 11. septembra. — Zakladniški tajnik Morgenthau je odobril načrte za nove poldolarske kovance, ki bodo izdani ob priliki 250 obletnice ustanovitve Albany, N. Y.

KOLONIJALNA ARMADA ZA ABESINJO

RIM, 11. septembra. — Iz zanesljivega vira se je zvedelo, da bo italijanski kabinet, ki se bo jutri sestel, odobril načrt za ustanovitev stalne kolonialne armade v Abesiniji. V nji bo 3500 častnikov in 60,000 vojakov. 20,000 vojakov bo belih, ostali pa črni.

Poleg redne armade bo skrbela za red v Abesiniji policija.

"Glas Naroda"
(A Corporation)
Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
Frank Sakser, President L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 West 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Za celo leto vsilja na Ameriko in	Za New York za celo leto	\$7.00
Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za tretje leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedeljo in praznikov

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

STROJ

Vsako stoletje ima svojo posebno idejo in svoj poseben značaj. Naša doba kapitalizma nosi prav poseben pečat — namreč, da je treba delavstvo izkoristiti. Ta pečat se imenuje racionalizem.

Kaj je racionalizem oziroma racionalizacija? Racionalizacija je stremenje, da bi bilo v celotnem gospodarstvu vsako delo usmerjeno v tem smislu, da bi se doseglo s čim manjšimi stroški in s čim manjšim trudom čim večji uspeh.

Kapitalistični sistem je ustvaril vse predpogoje, ki pospešujejo racionalizacijo. Poglavitna med njima sta stroj in izprememba načina dela.

Kaj je stroj? Stroj je sistem orodja, ki ga premika mehanična sila. Bistvo stroja je v tem, da nadomešča človeško delovno silo. Domovina stroja je Anglija, kjer so ga uvedli najprej v tekstilni industriji. To je bilo leta 1768. Iz Anglije se je stroj razširil po Evropi in po vseh drugih kontinentih. Postal je nosilec gospodarske sile in ž njó tudi politične moči.

Drugi nosilec racionalizacije je — bistvena izprememba načina dela. Pred pojavom kapitalizma je človek opravljal sam vsako delo. Ves izdelek je bil njegov, pa najsi bo v tem ali onem poklicu.

Kapitalistični gospodarski red je pa iznašel in uvedel nov delovni proces, čigar cilj je, iztisniti iz delavca v najkrajšem času čim več.

Življenje dokazuje, da stroj ni osvobodil človeka, temveč ga je napravil za svojega sužnja. Ustvaril je sicer višje, boljše delavstvo, vendar pa mu ni dal, ko je pretrgal duševno zvezo med delom in njim, nobenega pravega nadomestila.

Vsi delovni sistemi, ki jih je ustvaril sedanji kapitalistični gospodarski sistem, slone na principu obrestovanja. Raditega služijo izključno enemu cilju — dobičku in povečanju premoženja podjetnika.

Temelj racionalizacije je preračunljivost. V njenem bistvu je, da vlada. Predvsem stremi za tem, da bi iztrgala delavca iz delavske skupnosti, da bi ga osamila, da bi ga izropala njegove osebnosti, da bi ga razbila in mu vcepila prepričanje, da je odvisen le od podjetja.

Moderni kapitalizem skuša ubijati odpornost delavstva s tem, da pospešuje med delavstvom sebične strani in da tako med njimi ustvarja socialne razlike: boljše, srednje in slabše delavce.

Ker se kapitalizem bori proti združevanju delavstva, je neizprosno nasprotnik delavskih organizacij.

Delavske organizacije tvorijo namreč najodpornjšo utež napram ciljem kapitalizma.

DELA VSKI VODITELJI ZA ROOSEVELTA

George Berry, Sidney Hillman in John Lewis, voditelji nestranske delavske lige na konferenci v Washingtonu, D. C. Ob tej priliki so priporočili delavcem, naj zopet izvolijo predsednika Roosevelta.

VALENCIA — MESTO BARIKAD

Poročevalec nemškega lista je bilo polno smrtnih grozot vse te dni v Španiji.

Lepo so ravnali Angleži z nami, begunci. Vse so nam dali na ladji, le da bi pozabili strahote marksistične besnosti v tej nesrečni deželi.

Ko smo se približali Marseillu, so nam prišli naproti francoski pristaniški delavci v rdečih kravatah. Pozdravili so nas z dvignjenimi pestmi. Zmrzilo nas je. Ali tudi tu? — smo se zgrozili.

Česa je ta država potrebna? Brzovlak hiti skozi Provenco. Slabe volje smo — od izmučenosti, od strahu, od smrti. Španija je bila svojske, silno žalostno doživljajo za nas. Nič ujetnikov — vsi so ustreljeni. To nam je povedal čuvaj v madridskem hotelu. Čutim, kako vstaja neizmerno srd v meni zoper tako obliko političnega ravnanja.

Če bi me kdo vprašal, kaj da je Španija, moram reči, da je uboga, uboga dežela. Ali se bodo ti ljudje sploh kdaj zblizali?

Pregledujem madridske časopise. Iz ogromnih črk se uslo najljubše ščevanje in podobe grozotnih prizorov izvijajo masčevanje.

Spominim se onega prvega večera na kolodvoru v Mediodi, ko se je polastil vsega pogovora neki cinčni gospod z aktivko. Poznal je moč sleherne španske garnizije in izračunal nam je, kako velika je

le. Bil je vojni dobavitelj in je bil prišel v Madrid po svoj denar. "Kupujem z jako nevarnimi predmeti in moram zato tudi sam v nevarnost."

Se zdaj vidim tiste cinčne poteze. Njegov zaslužek je obilen; izborbo trži s "predmeti" s katerimi mogoče v tem hipu v pečinah Guadarrame ubijajo drug drugega, ker so okuženi s strašnim bacilom politične strasti.

Česa potrebuje ta država? Na polju v Provenco se širi blagoslov iz zemlje. Sonce se poigrava z valovi reke Rhone. Matere gredo z otroki v vas, kjer so mladi možje pri športu. Na koncu neke ceste brišejo delavci neki poziv, ki ni več dobro čitljiv. Zdaž so že pri poslednji besedi: la pai — mir —

Česa potrebuje ta država? Delavci so besedo izdrgnili s krtačami.

POZOR NAROČNIKI!

Pazite na številke poleg naslova, ki vam jasno govorijo, do kdaj imate plačano naročnino. Obnovite jo, da nam ne bo treba pošiljati opominov. Z redno obnovitvijo prihranite nam delo in stroške, sebi pa zajamčite redno dostavljanje lista.

Resno Vas prosimo, da vpoštevate to opozorilo!

Uprava "Glas Naroda"

BIKOBORBA MED GRME-NJEM TOPOV

Španska državljanska vojna je bila prošlo nedeljo prekinjena za tri ure. Vladni pristasi so se udeležili bikoborbe, ki je zbrala v areni kakšnih dvajset tisoč gledalcev. Ta prireditve je bila živahna in glasna, kakor da živi španska prestolnica normalno življenje. Bikoborba je bila v nekem pogledu prva "proletarska" prireditve pod sedanjim režimom.

Namesto zgodovinskih okrasov so nosili toreri in matadorji zlata pokrivala. Sedeži. Kjer so v prejšnjih časih sedeli španski aristokrati, pa so bili topot zasedeni po miličnikih. Zato je tej prireditvi manjkalo nekaj tistega razpoloženja in bleska, ki so ga prireditve te vrste kazale v preteklosti. Enoličnost so pozivljale deloma samo pahljače španskega ženstva.

Bikoborba se je začela z internacionalo, kateri je sledila republikanska himna. Konji so bili topot izločeni. V areno so spustili šest razdraženih mladih bikov, ki so besni planili proti gledalcem ter ranili dva miličnika. Glavni bikoborec je bil neki cigan z imenom Verga de les Reyes, kar pomeni toliko, kakor "prostor kraljev." Množica mu je po končani borbi silno aplavdirala. Prireditve je bila zaključena ob šestih zvečer, nakar so se gledalci razkropili židane volje v najboljšem razpoloženju. Razhajali so se v vročih debatah o pravkar končanem boju — med tem ko so trideset kilometrov od Madrida stresali zrak grmeči topovi.

"GLAS NARODA"

pošljamo v staro domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. — Naročnina za stari kraj stane \$7. — V Italijo lista ne pošljamo.

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno do kdaj imate plačano naročnino. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja ne leto. Da nam prihranite nepotrebnega dela in stroškov, Vas prosimo, da skušate naročnino pravilno poravnati. Pošljite naročnino naravnost nam ali jo plačajte našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kojih imena so tiskana z debelimi črkami, ker so upravičeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.

- CALIFORNIA:**
San Francisco, Jacob Laushin
- COLORADO:**
Pueblo, Peter Culig, A. Saffel
Walsenburg, M. J. Bavuk
- INDIANA:**
Indianapolis, Fr. Zupančič
- ILLINOIS:**
Chicago, J. Bevilč, J. Lukanich
Cicero, J. Fabian (Chicago, Cicero, in Illinois)
Joliet, Mary Bambich
La Salle, J. Spellich
Mascoutah, Frank Augustin
North Chicago, Joe Zelene
- KANSAS:**
Girard in okolica, Joseph Močnik
- MARYLAND:**
Kitzmillier, Fr. Vodopivec
- MICHIGAN:**
Detroit, Frank Stolar
- MINNESOTA:**
Chisholm, Frank Gouše
Ely, Jos. J. Peschel
Eveleth, Louis Gouše
Gilbert, Louis Vessel
Hibbing, John Povše
Virginia, Frank Brvatič
- MONTANA:**
Roundup, M. M. Papian
Washoe, L. Champa
- NEBRASKA:**
Omaha, P. Broderick
- NEW YORK:**
Gowanda, Karl Strela
Little Falls, Frank Maslo
- OHIO:**
Barberton, Frank Troha
Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karlinger, Jacob Resnik, John Slaznik
Girard, Anton Nagode
Lorain, Louis Balant, John Kums
Youngstown, Anton Kikelj
- OREGON:**
Oregon City, Ore., J. Koblar
- PENNSYLVANIA:**
Broughton, Anton Ipavec
Conemaugh, J. Brezavac
Coverdale in okolica, M. Rupnik
Export, Louis Supančič
Farrel, Jerry Okorn
Forest City, Math Kamin
Greensburg, Frank Novak
Johnstown, John Polants
Krayn, Ant. Tauselj
Luzerne, Frank Balloch
Midway, John Zust
Pittsburgh, J. Pogačar, Philip Prugar
- STEELTON, A. Hren**
Turtle Creek, Fr. Schiffrer
West Newton, Joseph Jovan
- WISCONSIN:**
Milwaukee, West Allis, Fr. Štok
Sheboygan, Joseph Kakeč
- WYOMING:**
Rock Springs, Louis Tauscher
Diamondville, Joe Bolch

Vsak zastopnik izda potrdilo za svojo, karer je prejel. Zastopnik, topla priporočamo.

UPRAVA "GLAS NARODA"

Peter Zgaga

Rojak, ki se je pred kratkim vrnil iz stare domovine, je pripovedoval:

— O, v starem kraju se imajo olraj. Nekaterim gre sicer trda za jed, toda za pijačo in veselice je dovolj denarja. Prirejajo konteste, zborovanja, izlete; politizirajo in debatirajo in rešujejo domovino; imajo univerze, na tisoče dohtarjev in advokatov, umetniške razstave, narodno zavest, mlo slovensko pesem, nebotičnik in avtobusni promet. Nakratko povedano: vsega imajo dovolj, edino za marko jim ponavadi zmanjka, ko bi se morali zahvaliti za kak dar, ki ga dobe iz Amerike.

Možak, ki je imel strasansko hudo ženo, se je nekega dne igral s svojim šest let starim sinčkom. Otroci so pač otroci. Slišijo kako stvar in stavlajo vprašanja, ki bi jih im človek ne prisodil.

— Zakaj si pa vzel mamo? — ga je vprašal sinček.

— Očetu so se vtile solze.

— Torej tudi tebi se že čudno zdi, predragi otrok? — ga je žalostno vprašal.

Najbolj nesrečna vdova je tista, ki je prestara za možitev.

V nekem smrtnem naznanilu sem čital:

— Pokojnik je bil blaga duša. Vsi so ga radi imeli. Zvečer je šel zdrav in vesel spat, jutraj se je pa mrtev prebudil.

Slavni zdravnik je odvedel svoje študente v umobolnico, kjer jim je pojasnjeval posamezne slučaje blaznosti.

— Poglejte tega človeka v tej celici, — je rekel. — Pred letom mu je pobegnila žena s šoferjem. Žena, ki jo je neizmerno ljubil. Ta novica ga je tako potrla, da se mu je omračil um in ni od onega dne izpregovoril nobene besede.

V drugi celici je bil pa mlad fant, oblečen v prisilni jopič. Strano je kričal in divjal ter poganjal iz ust krvavo - bele pene.

— Kaj je pa s tem? — so vprašali začuden študenti.

— To je za šofer, kateri mu je ženo odvedel, — je odvrnil profesor.

Ženske se dele v dve skupini.

V prvi skupini so tiste, ki bi rade vse vedele, pa ničesar poskusile.

V drugi skupini so pa tiste, ki so vse poskusile, pa nečajo ničesar vedeti.

Po uradnih zapisnikih so postavili sledeči izbor govornikov, ki so jih ustvarili razni francoski parlamentari med ognjevitimi debatami v zadnjem času:

Ko izgovorjam te besede, se trese v mojih ustih Briandov jezik.

Čuvati svinjo pomeni brniti samega sebe.

S svojimi rokami in svojim znojem delajo francoski viničarji dobro francosko vino.

S porastom zauživanja konjskega mesa se odpira konju nova bodočnost.

Nočem govoriti o živečih, a namignil bom na enega med njimi, ki je že mrtev.

Mladih možganov vendar ne moremo notlačiti že pri njihovih prvih korakih.

V starih irihstih hlačah bijejo srca vrlih ljudi.

Hvala vam, gospod minister, poslušati ste me z dobrohotnim očesom.

DENARNE POŠILJATVE

Denarna nakazila izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu.

V JUGOSLAVIJO			V ITALIJO		
Za \$ 2.55	Din. 100		Za \$ 2.55	Lir 100	
\$ 5.00	Din. 200		\$ 5.00	Lir 200	
\$ 7.50	Din. 300		\$ 7.50	Lir 300	
\$ 11.70	Din. 500		\$ 11.70	Lir 500	
\$ 23.40	Din. 1000		\$ 23.40	Lir 1000	
\$ 45.80	Din. 2000		\$ 45.80	Lir 2000	

KER SE OVA SEDA HITRO MENJAJO SO NAVEDENE OVA PODVARNJE SPREMEMBI GORI ALI DOLI

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeni, bodisi v dinarjih ali lirah dovoljujemo še boljše pogoje.

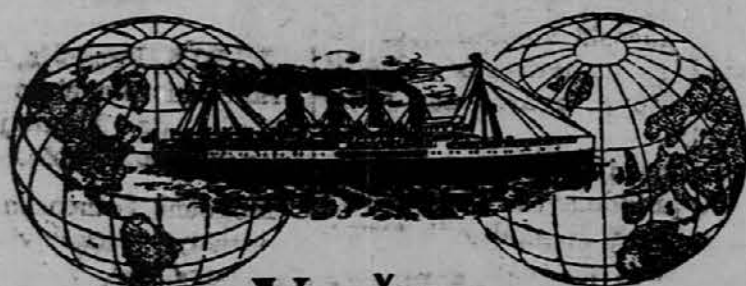
IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH

Za izplačilo \$ 5. — morate poslati	\$ 5.75
\$10. — " "	\$10.55
\$15. — " "	\$15.35
\$20. — " "	\$20.15
\$25. — " "	\$25.15
\$30. — " "	\$30.15

Prejemnik denar v starem kraju izplačilo v dolarjih.

NAJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJNO \$1. —

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
"Glas Naroda"
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvareh. Vred našo dolgotrajno skušnjo vam zmoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebne preskrbe, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vsa pojasnila.

MI preskrbimo vse, bodisi prošnje za povratna dovoljenja, potni liste, vizirje in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjše stroške.

Nedržavljeni naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratno dovoljenje. RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pikite torej takoj za brezplačna navodila in zagotavljanje vam, da boste poceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(Travel Bureau)

216 West 18th Street
New York, N. Y.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

ALBERT JEAN:

VRAČILO

Ko je sobarica v Eden Palace odgrnila zavese ter odšla, se je Manonka Sarinova zehala naslonila s komolecem na svoje vzglavje.

Na pripotelnjaku je stala kopica dnevnikov in pisem med jutrnimi prepečenici in čajnikom.

Manonka je malomarno potrgala ovoje. Med dopisi je bilo največ računov. Mlada ženska jih je brezbrizno pometala na odejo iz rdečega satina. Nato si je nalila vročega čaja v skodelico s hotelskimi začeticami in razgrnila krajevni dnevnik, dišeč po vlažnem papirju in mastnem črnilu. Brez naglice je Manonka pregledala poslednje nočne brzojavke. Zatem je pozorneje prebrala družabne stolpce in reklamne odmeve. Na koncu pa je preštudirala male oglase, ki so se na zadnji strani kopičili kakor pravilni predelki v kolombariju. (Podzemsko pokopališče z vdolbinami za pepelnice).

Eden njih je mahoma obrnil nase njeno pozornost po svoji nenavadni vsebini:

"Baron pl. Indals pozdravlja neznanega posetnika, ki se je v noči od torka na sredo pritohtopil v njegovo sobo v Eden Palace-u ter mu zmaknil njegovo denarnico. A prav hvaležen bi bil dotični osebi, če bi blagovolila vrniti mu miniaturo, shranjeno v notranjem žepu te denarnice."

Ta ženska slika nima sama na sebi nobene trgovske vrednosti, pač pa pomeni baronu pl. Indalsu predragocen spomin, ki bi mu ga prav težko pogrešati."

Manonka je trikrat prečitala zanimivo opozorilo. Potem se je na mah odločila, skočila iz postelje, nataknila haljo, zaklenila vrata in stopila proti stenski omari, kamor je vsak večer spravljala svoje bisere. Odklenila jo je in debela listnica iz tulenove kože se je prikazala na izbranih biserih in približnih draguljih.

Manonka je nekaj sekund omahovala. Potem je pričela brskati po usnjatem žepku in potegnila iz njega portret mlade žene, precej dobro naslikan na jajčasto slonovo kost.

Ako neke ženske izvajajo obrt "hotelske miši", ni še potreba, da bi bile čisto brez nežnega čuvstva. In baron pl. Indals je s svojim romantičnim, izrednim oglašom zhal tatice v srce ganiti.

Ko se je Manonka dobro preverila, da zadevna miniaturna res nima druge cene kakor nežne spominek, se je odločila vrniti njegov zaklad. Prosto-

dušni geometri zagotavljajo, da je najkrajša pot od ene točke do druge — premica. Manonka je bila z izkustvom oververila vso ničevost tega osnovnega načela. In v svojem primeru je vedela, da najgostejše dospe v baronovo sobo, če se zmuzne v perilnico, kjer po dvajseti uri ne bo žive duše več; od ondod mora na železno stopnišče, potem po krožnem mostovžu in se spretno splaziti do okna, katero je baron Indals po neprevidnosti pustil priprto ne glede na mraz.

Čez dan se je sprehajala ob morju, potem v hotelskem baru malo obedovala, napisala nekaj pisem, resno stala v kazini ob igralnih mizah, to je bilo vse. Storila se je noč, ozaljšana z zvezdami in žarnicami, sredozemska noč, ki diši po rožah in soli, ki jo pozivlja mrmranje valov ob palačah in vilah.

Manonka je nestrno čakala ugodnega trenutka; tiste prazne ure med koncem večerje in povratkom iz gledališč. Potem se je preverila, da ključ od baronove sobe visi na hoteljski tabli, si oblekla črni krog in obula prozevinaste čevljičke, to je bila njena delavska oprava, pa je krenila proti perilnici po dolgih opustelih hoteljskih hodnikih. Malo jo je tiščalo v grlu, ko je odrinila krili priprtega okna ter stopila v temno sobo, kjer si je posvetila z žepno električno svetilko.

Popolna tišina v ozki čumnat s pohištvom iz mahagonovine in rdečega žametja jo je pomirila in z jasno zavestjo o svoji veliki naravnostni vrednosti je položila sličico na lesen kamin.

"Stoji!"

Rezko se je posvetil po kopalnici da je neprevidna kar obtičala.

"Roke kvisku!"

Besna od jeze je to storila, kajti moški v fraku je držal dva metra od nje kratko cev samodejne pištole, kar je dajalo poseben poudarek njegove mu suhoparnemu ukazu.

Baron Indals je nekaj sekund strmo meril z očmi drobno žensko bledega lica, ki jo je imel v oblasti pričo svojega orožja. Potem je s trdim glasom izjavil:

"Kadar človek opravlja vašo službo, dušica, ne sme mešati čuvstva v posle."

Manonka si je grizla ustnice. Toda skoro takoj se je osvestila: "Prav imate! Po neumnem sem se dala vjeti. Nauk je dober. V bodoče se ne dam več speljati na led."

In ker je baron molčal, je vedela:

"Dajte no, požurite se! Hitro telefonirajte policiji. La bo prej v kraju."

"Ampak najprej; kje je portret?" je odvrnil baron, ne da bi bil povesil orožje.

"Na kaminu."

Baron Indals je napravil dva koraka naprej, prijel jajčasto slonovo kost, jo prezirno spustil na preprogo in jo pohodil.

Manonka je pri tej priči osupnila.

"Ampak čujte, kaj pa vam je, kaj vas je pičilo?"

"Svojo razmišljanje si lahko prihranite!"

"Torej vam ni za ta portret?"

"Čisto nič."

"Zakaj pa ste potem dali tisto oglaš v dnevnik? In čemu ste me zvalili semkaj?"

"Spoznati sem vas želel."

"Da bi me ovadili redarstvu?"

"Ne! Da bi delal z vami!"

In gospod Indals je shrnil samokres v žep in razlagal:

"Sunili ste mi listnico ono noč, ne da bi me bili zbudili. In Bog ve, ali imam rahlo spajanje! To je lepo telo, prav lepo delo. Jaz poznam take reči, Ker delam tudi jaz tako kakor vi, sem si dejal: če se združiva, bo to sijajen parček... A ker nisem vedel, kdo ste, sem si izmislil tisto zvijačo z oglašom. Take stvari se trikrat od štiri obnesejo, kadar je tat ženska. Nu, zdaj pa, če vam je prav: vsak pol! — Poznam staro Angleža, ki živi sam v "Kalifornski vili" in ki ima znamenito zbirko biserov..."

ZGODOVINA RAKA

Bolezen raka je znana že več tisoč let. Prva poročila o tej hudi bolezni izvirajo iz leta 2000 pred Kristusom. Tedaj so zdravili rakove rane z jedkim mazilom. V 6. stoletju pred Kristusom je neka kraljevska hči ozdravela radi take maže. Hipokrat je v 4. stoletju pred Kristusom dal ime bolezni raka "Karkinos" in je poročal, da je zdravljenje tem uspešnejše, čim prej se človek začne z draviti zoper to bolezen. Hipokratov nauk je razširil Galemus v 2. stoletju pr. Kr. Ta je poznal samo raka na koži in njegovi spisi so odločilno vplivali na ravnanje s to boleznijo v poznejših stoletjih. Galemus je že operiral raka na prsih in je izžigal rane z velikim uspehom. V kasnejših stoletjih so izvajali kirurgijo samo nešolani ljudje in bilo je zoper čast zdravnika, da bi rezal rane.

To se je spremenilo šele okrog leta 1350, ko so ustanovili univerze v Salermu v Italiji, v francoskem Montpellierju in v Pragi. Tedaj so se bavili tudi z rakom in prva poročila o raku v debelem črevesu izvirajo iz teh let. Znanstveno podlago za zdravljenje raka pa smo dobili šele v 16. stoletju, ko sta brata Yansen iznašla drobno-gled.

Ker je vsakršno življenje navezano na celice, izhaja tudi rak iz življenja in rasti celice. Potek bolezni raka se spreva po krvnih telesih. Glede na podedovanje raka so dobili razne izsledke. Za nekatere vrste raka je edina pomoč operacija. Že v starem in srednjem veku so to spoznali.

Dunajski kirurg Gusenbauer je leta 1872 to dokazal glede na raka na prsih. O tej vrsti raka je prvi statistično poročal Billroth. — O raku v želodcu so delali poskuse na živalih (Merzem leta 1809) in so določili podlago za zdravljenje te vrste raka. Billroth je prvi uspešno operiral želodčnega raka 28. januarja 1881. Odtlej uspešno operirajo raka v želodcu in so te operacije v najlepšem razvoju za ozdravljenje želodca. Dosti slučajev je, ko ozdravijo raka bodi z operacijo ali obžarvanjem ali z obema sredstvi skupaj. Drugi načini zdravljenja raka so bili doslej brezuspešni.

Znanstveni svet pa se trudi neumorno po vsem svetu, da najde zdravilo za raka. Beograjski profesor F. Blumenthal (prej v Berlinu) pariški E. Jacobs in švicarski H. Rosenberg so v teh dneh objavili nove izsledke in uspehe za pobijanje raka. Poldrugo leto so poskušali bolezen na živalih in pet mesecev na ljudeh. — Uspehi, ki so jih dosegli pri ljudeh, so tako čudoviti, da so opise teh uspehov izročili že zdaj javnosti v presojo.

Svojo terapijo imenujejo multivalentno in hormonalno, kar se pravi, da se telo na raznih delih začne zaeno zdraviti. Zdravilo je večinoma iz žlez. Zanj so uporabljali jetra, želodec, žleze trebušne slinavke, črevo, vranico živali in so iz vsega tega napravili različne izvlečke, ki jim pravijo A. B in C. Izvleček A lajša bolečine, B vpliva na stranske izrastke rane, C pa razkrajja izvor otekline in krepi telo. Z izvlečki zdravijo tako, da dajo bolnikom tablete, mu vbrizgnejo injekcije in še namažejo rano z mazilom.

Doslej so na ta način zdravili 114 brezupnih slučajev in so od teh le štirje umrli. Vse te bolnike so zdravili že prej, nekaj jih je bilo že operiranih, skoraj vsi so bili obžarjeni z radijem. Dvanajst bolnikov je imelo raka na koži, 29 v prebavilih, 18 na prsih. — Večina bolnikov je imela tudi že otekline v drugih organih in trpeli so neznosne bolečine. Posebno glede na bolečine je bil vpliv že ene same injekcije novega zdravila naravnost čudovit in tudi tek do jedi se je povrnil.

Če je to zdravilo zoper raka res tako izvrstno in bo moči uspešno nastopiti zoper to bolezen, ki leto za letom zahteva več žrtev, tedaj bo človeštvo slavilo imena teh treh zdravnikov in jih prišlo k največjim znanstvenikom.

Pozor rojaki v PITTSBURGHU in okolici.

Dokler se našemu stalnemu zastopniku Mr. Josephu Pogarju ne izboljša zdravje, ima pravico pobirati naročnino za "Glas Naroda" in izdajati tozadevna potrdila Mr. Ch. Progar, 5611 Celadin St., Pittsburgh, Pa. Rojake prostim, naj mu gredo v vseh ozirih na roke.

Uprava "Glas Naroda".

L. Ganghofer:

Grad Hubertus

:: Roman ::

33

Dvignila je glavo, da bi si popravila kodre, ki so se ji vsuli na oči, in tedaj je opazila otožno resnobo njegovega obraza in se srečala z njegovim pogledom. Zasmejala se je ko začudena, ali obraz ji je zalila žgoča rdečica. Hlastno je zgrabila z eno roko čipke, z drugo rokav, in kar ni šlo zlepa, je šlo zgrda. "No torej!" Stekla je za mrežo in segla v travo po lopko. Udarila je nekajkrat in stresla z glavo. "Ni me več volja igrati. Pojdiva gospod Forbeck, pokazem vam rajši park." Ko je stopala ob njem po belem pesku, si je ulomila šibo in česala z njo listje. "Pripovedujte mi kaj! Kar hočete! O profesorju Wernerju. Ali o sebi. Ali ste že naslikali kdaj kaj prav velikega?"

Forbeck se je nasmehnil: bolj po godu ko zdaj, bi se mu ne moglo naključiti. Ni trajalo dolgo, in bil je sredi toka in plul naravnost proti cilju, kjer naj bi se mu izpolnila želja, ki mu je gorela že ure na jeziku. Lice mu je rdelo in besede so mu kar vrele z ustnic. Kar je sinoči prikipele pred Tasilom iz vzbujene umetnikove duše, navdihnjenost in živo sicer, vendar zmedeno in še negotovo, se je v prečuti noči in davi pri vnetem delu izobličilo v jasnost in trdno voljo. Pred deklino dušo je znikla slika, kakor jo je opisal Forbeck, v živi lepoti. Dokler je pripovedoval o svojem delu, je bil poln ognja. Vse je gorelo z njim, oči, roke, ves razžarjeni človek, in Kiti je čutila, kako jo zajema ta čisti in lepi plamen. Ko je Forbeck bil na tem, da bi moral priti na dan s prošnjo, mu je glas odpovedal.

Kiti je razumela. Žareče ga je pogledala in mu položila roko na lakot. "In Tas, pravite, da ve za to? In dovoljuje?"

Forbeck je prikimal.

"In verjamete res, da bo stvar nekaj prav velikega — tako nekaj zelo, zelo lepega?"

"Verjamem! Čutim, da bo tako."

"In brez mene na nobeden način ne gre!"

Odkimal je.

"Potem moram res! Kdaj bova začela?"

Izmed drevja se je v strahu oglasila teta Gundi: "Otrok! Otrok! Le kam si se dela?"

"Tu sem!" se je jasno odzvala. "Pojdiva! Takoj se morava pogovoriti o tem s teto Gundij." Vrnila sta se proti gradu; ko je videla,

da je okno v bratovi sobi odprto, je zaklicala:

"Tas, ali še vedno nisi končal?"

Tasilo je prišel s peresom v roki k oknu in ji veselo prikimal. "Potrpi še nekaj minut."

"Žuri se! Pogovoriti se moramo nekaj zelo zelo važnega." In je že izginila za ogrom.

Tasilo je sedel spet za pisalno mizo. Ko je čez čas pisanje dovršil in prišel doli po stopnicah, je vstal s klopi sel, ki ga je čakal v veži. Tasilo mu je izročil odgovor in rekel tiho: — "Pozdravite dami. In povejte jima, da pridem, če mi bo mogoče, že prej." Stopil je proti verandi in šel okoli hiše. Na trati je zagledal Kiti in Forbecka pri vneti igri, vedra in židane volje. Na klopi je sedela Gundi Kleesberg, ki je vihravo vstala, čim se je pojavil Tasilo iz za ogla. Razburjeno je prisumela k njemu, oklenila se ga za roko in ga vlekla proti verandi.

"Pomagajte mi, za božjo voljo vas prosim, morate mi pomagati!"

"Kaj se je zgodilo?"

"Nič ne vem, kako je bilo mogoče," je dejala. "Toda pomislite, privolila sem, da jo slika."

Tasilo se je zasmeljal. "Toda teta Gundi!"

Potrho se je ozrla vanj. "Bil je tako srečen, tako navdušen."

"To sta dva vzroka, ki ju danes opoldne še niste priznavali. In zdaj—"

"Zdaj morate vi prepričati! Morate!"

"Jaz? Že včeraj sem mu dovolil sam. Ne morem se zdaj izmikati. Zanesel sem se popolnoma na vas. No, tetica, lepa junakinja ste zares! Kje je vaš levji pogum, ki ste hoteli z njim braniti Kiti?"

"Ne vem!" je dejala strto. "Toda zgoditi se ne sme pod nobenim pogojem! Prepovedajte jima! Morate! Ali čujete: Kako se smejita in se veselita! Sta že tam — ko pijana."

Tasilo se je zresnil. "Če je tako, bi bila vsaka beseda odveč in prepozna, in prav jaz bi bil zadnji, ki bi imel pravico, da bi jima smel ukazovati."

"Tega ne razumem."

"Potrpajte še nekaj dni, in razumeli boste, kaj menim."

DALJE PRIDE

ZNAMENITI ROMANI KARLA MAYA

Kdo bi ne hotel spoznati "Vinetova", idealnega Indijanca, ki mu je postavil May s svojim romanom najlepši spomenik?

Kdo bi ne hotel biti z Mayem v "Padišahovi senci" pri "Oboževalcih Ognja", "Ob Vardarju"; kdo bi ne hotel čitati o plemenitem konju "Rihju in njegovi poslednji poti"?

TO SO ZANIMIVI IN DO SKRAJNOSTI NAPETI ROMANI ! !

IZ BAGDADA V STAMBUL

4 knjige, s slikami, 627 strani

Vsebina: Smrt Mohamed Emine; Karavana smrti; Na begu v Goropa; Družba En Na

Cena1.50

KRIZEM PO JUTROVEM

4 knjige, 598 strani, s slikami

Vsebina: Jezero smrti; Moj roman ob Nilu; Kako sem v Mekko romal; Pri Šamarib; Med Jezdi

Cena1.50

PO DIVJEM KURDISTANU

4 knjige, 594 strani, s slikami

Vsebina: Amadija; Beg iz ječe; Kronska sveta; Med dvema ognjema

Cena1.50

PO DEŽELI ŠKIPETARJEV

4 knjige, s slikami, 577 strani

Vsebina: Brata Aladžija; Koča v soteski; Miridit; Ob Vardarju

Cena1.50

SATAN IN ISKARIOT

12 knjig, s slikami, 1704 strani

Vsebina: Izraelci; Yuma Setar; Na sledu; Nevarnosti nasproti; Alnaden; V treh delih sveta;

Cena1.50

Izdajalec: Na lovu; Spet na divjem zapadu;

Rešeni milijoni; Dedeli

Cena3.50

V GORAH BALKANA

4 knjige, s slikami, 576 strani

Vsebina: Kovač Šimen; Zaroza z zaprekami; V golobnjaku; Mohamedanski svetnik

Cena1.50

WINETOV

12 knjig, s slikami, 1753 strani

Vsebina: Prvikrat na divjem zapadu; Za življenje; Nšo-čl. lepa Indijanka; Proklestvo zlata; Za detektiva; Med Komanc in Apači; Na nevarnih potih; Winnetovov roman; Sans Ear; Pri Komancih; Winnetova smrt; Winnetova oporoka

Cena3.50

Z U T I

4 knjige, s slikami, 597 strani

Vsebina: Boj s medvedom; Jama draguljev; Končno —; Rih, in njegova poslednja pot

Cena1.50

Naročite jih lahko pri:

KNJIGARNI "Glas Naroda"

216 West 18th Street

New York, N. Y.

RUSI SIMPATIZIRAJO S SVOJIMI ŠPANSKIMI TOVARIŠI

Slika je bila posneta na Rdečem trgu v Moskvi, kjer je več stotisoč ruskih delavcev priredilo manifestacije v korist svojim španskim tovarišem, ki branijo republiko.

Hči druge žene

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: I. H.

Helga zelo pazi na razgovor med očetom in hčerjo. Oče odgovori:

"Da, Gonda, ne misli, da sem pozabil, samo do sedaj sem imel toliko opravila, da nisem na noben način mogel kak dan vzeti prosto. Na vsak način se moram sam peljati v Frankesborg, da kaj poizvem. Prihodnje dni bom mogel to storiti, ker mi že gori na duši. Prepričan sem, da Gregor stari oče ne živi daleč od Frankesborge, kajti Herman Strasser tedaj ni šel daleč, da se je poročil. Tako bom mogoče mogel takoj iz Frankesborge obiskati starega gospoda in da bom potem storil vse, kar je v moji moči, si moreš misliti."

Gondine oči srčno zažare.

"Da, oče, to vem! Zelo me skrbi zaradi Grege; skoraj čelno, ako ne bo že enkrat rešen iz neprijaznih razmer na Ramovi."

Helga je sama pri sebi dognala, da je bilo Gondi zelo pri sredu, da bi bila s tem Gregom zopet združena. Vedno trdnjeje je bila uverjena, da je bila Gonda z njim zaročena. In v led tega je postala proti sestri prijaznejša. Z velikim veseljem opazi oče, da je Gondi položila roko okoli vratu, ko so se dvignili od mize in ji pravi zelo prijazno:

"Sedaj se peljete k teti Kati, Gonda, in se bove pri njej povabili na čaj. Njena kuharica zna peči krasne pecivo za čaj. Gonda je g-njeva, ker ji sestra izkazuje tako ljubeznivost; to ji zelo ugaja, in jo iskreno objame in poljubi. Helga se sicer nekoliko zganj pod njenim poljubom, toda poljub zdrži in ji ga celo vrne."

Oče s tihim in veselim smehljajem gleda za svojima hčerama. Saj je začne čase občutiti, da je Helgina robotost proti njemu pojemala in da je bilo včasih v njenih očeh kot otroško zaspiranje.

"Gonda bo že naredila," si misli zadovoljno. In zopet gre na svoje delo.

Teta Kati je bila zelo vesela, veselo se smeje, ko ji poveste, da je imela pri sebi obe nečakinji in se veselo smeje, ko ji poveste, da bi radi imeli pri čaju ono dobro pecivo, ki ga zna njena kuharica tako dobro speči. Neprisiljeno občevanje med obema sestrama je napolnjuje z velikim upanjem, da bo med obema še vse dobro. Četudi se je Helga skrbno izogibala, da v pričo tete in očeta ni kazala svoje robotosti proti Gondi, je bila vendar proti njej vedno hladna in nedostopna. Niti teta, niti njen brat, nista slutila, da je Helga Gondi delala zelo težko življenje. Toda Gonda o tem ni nikdar ničesar izlajala. Toda tako prijazna, kot danes, Helga proti Gondi ni bila še nikoli. In to je veselilo teto Kati, kot je veselilo njenega brata.

Gondina šaljivost je potegnila za seboj celo Helgo, ki se je mnogokrat pristržno smejala. Bila je tako vesela čajanka, kakoršne teta Kati v Helgini družbi še ni nikdar doživela. In sama pri sebi misli, da more biti Gonda majhna čarovnica, ki je hladno srce svoje sestre napolnila s toploto.

Po čajanki se obe sestri zopet odpeljeta na Santen in teta Kati jim obljubi, da bo zvečer prišla s dr. Leydenom.

"Vama mi ni treba prav nič prigovarjati," pravi smeje, "kajti, ako kdaj zvečer sama sediva z dr. Leydenom, nama prav nič več ne ugaja, ne meni, ne dr. Leydenu. Vajina družba naju je sedaj razvadila."

In zvečer se res oba pripeljeta na grad in Helga ju ljubeznivo sprejme. Bila je živahnjeja kot navadno, in dr. Leyden jo smeje pogleda ter si misli koliko boljše je za Helgo, ako gre nekoliko iz grada. Helga pa je tudi opazila, da so jo njegove oči gledale z drugačnim izrazom kot navadno. In njeno srce ji v veselju utripa do grla. Gonda je tudi privratila opazila, da je Helga dr. Leydena bolj ljubeznivo pozdravila kot druge goste. Drugače je bila proti vsem gostom skoraj enako nedostopna. Nikdo se ni mogel domisljevati, da je Helgi prav posebej všeč. Ravno zaradi tega je bila vsem kondina naravna ljubeznivost tako prikupljiva. Povsem drugačna je bila kot njena sestra ter je bila proti vsem ljubka in prijazna.

Samo pri dr. Leydenu je Helga napravila izjemo in to je Gonda opazila. Toda neizmerno je bila tega vesela in ni slutila, koliko je Helgi veljal dr. Leyden.

Predno gredo k večerji, se še nekaj časa razgovarjajo in Gondino srce je bilo gorko kot vedno, kadar je bil navzoč dr. Leyden in so jo njegove oči pristržno gledale. Četudi se ji ni posvetil bolj kot drugim, so vendar njegove oči vedno iskale njene. In pod njegovimi pogledi ji je utripalo srce tako močno in tako glasno, da je prišla pogosto v zadrego. Še ni vedela, zakaj, vedela je samo, da je bilo to, kar je občutila za Hannesa Leydena vse drugače, kot pa je doslej občutila do katerega človeka. S smehom pa si je vedno pregnala zadrego in je ostala mirna, četudi je vedela, da ga ima zelo, zelo rada in si je to tudi priznala. Vedela je tudi, da se čuti srečno, kadar je bil v njeni bližini. Kadar jo je s svojimi modrimi očmi pogledal tako gorko in pristržno, bi mu najraje ekočila okoli vratu. Da pa tega ne sme storiti, je vedela in ji nikomur ni bilo treba tega šele povedati.

Hannes Leyden pa si je bil že davno o tem na jasnem, da je izgubil svoje srce do Gonde. Vedel pa je tudi, da je dolgo ne sme misliti na to, da bi si vstanovil družino. Četudi je imel stalno službo, je imel še majhno plačo, ki je z njo sam sicer izhajal, s katero pa ne bi mogel preživljati svoje žene. Kot je bilo v njegovi naravi, se mu je zdelo nemogoče, da bi pod temi razmerami zaprosil za Gondino roko. Toda tolaži se, da je še mada. Mogoče bo čakala nanj, kajti, bolj iskušen, kot je bila Gonda, je spoznal, da proti njemu ni bila brezbržna. Tema v dokaz je bilo njeno nenadno prebledenje in pordečenje, njene tresoče se roke in njene oči, ki so ga gledale jasno in brez hlimbe.

Toda vseeno ga popade vroča bojazen, ko je videl, kako so se mladi odlični gospodje, s katerimi je prišla v dotiko na gradu in na domu svoje tete, drenjali okoli nje in se potegovali za njeno naklonjenost. Pomiril se je šele potem, kadar je opazil, da so ga njene oči preko vseh iskale in so srečne žarele v njegove oči.

(Dalje prihodnjik)

DEVETNAJST LET BREZ SPANJA

V Bukarešti živi 49-letni možki Izidor Grun, ki ni zatislil oči že devetnajst let. Mož se je rodil v Braili in je pobegnil v svojem petnajstem letu v Carigrad. Ko je izbruhnila svetovna vojna, so ga zadržali v Anatoliji, kjer je moral graditi ceste. Leta 1917 je priletela med skupino, s katero je delal Grun, granata. Razpočila se je, toda nihče ni bil ranjen. Grun je tedaj dobil živčni šok in se je onesvestil. Ko

je čez teden dni zopet prišel k sebi, je spoznal, da ne more spati. Položaj se mu je videl tako obupen, da je hotel izvršiti samomor, katerega pa je le premagal.

Rockefellerjev zavod v Monakovem je Grunu ponudil lepo vsoto, če mu zapusti svojo glavo po smrti. Ponudbo je sprejel. Grun je zdaj zaposlen in ponoči leži, čeprav ne more spati. Zjutraj se okopa, nato pa gre na delo.

ZBIRKA zanimivih povesti

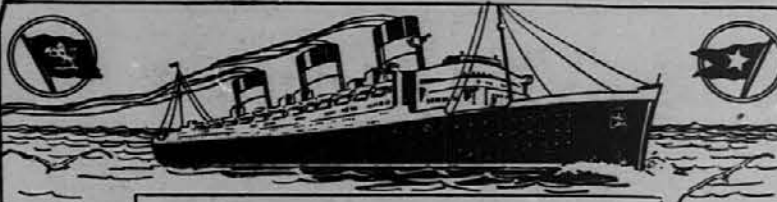
PRIMERNIH ZA ODRASLE IN MLADINO. — VSEBINA JE RAZNOVRSTNA: ZGODOVINSKA, ZABAVNA, POUČNA. VEČINA KNJIG JE OPREMLJENA Z LEPIMI SLIKAMI.

ANDERSONOVE PRIPOVEDKE	33
111 strani. Cena	33
ANDREJ HOFER	50c
BENESKA VEDEŽEVKA	35c
BELGRAJSKI BISER	35c
BOŽIČNI DAROVI	35c
BOJ IN ZMAGA	20c
CVETINA BOROGRAJSKA	45c
CVETKE (pravljice za stare in mlade)	30c
ČAROVNICA S STAREGA GRADA	25c
DEVICA ORLEANSKA	50c
DEDEK JE PRAVIL (pravljice)	40c
ELIZABETA, HČI SIBIRSKEGA JETNIKA	35c
FRAN BARON TRENN	35c
FRA DIAVOLO	50c
GOSPOD FRIDOLIN ŽOLNA. Spisal Fran Milčinski. Veselomodre humoreske, 72 strani	35
HEDVIKA, BANDITOVA NEVESTA	40c
JANKO IN METKA (kartonske slike za otroke)	30c
KOREJSKA BRATA (črtice o misijonarjih v Koreji)	30c
KRALJEVIČ IN BERAČ	30c
KRVNA OSVETA (povest iz abruških gor)	30c
KAJ SE JE MAKARU SANJALO	25c
LJUDEVIT HRASTAR, POZNAVA BOGA (spisal Kristof Šmit)	30c
MARKO SENJANIN, SLOVENSKE ROBINSON	75c
MARON, kršćanski detek iz Libanona	25c
MUSOLINO, ropar Kalabrije	40c
MRTVI GOSTAČ	35c
MALI KLATEŽ (spisal Mark Twain)	70c
MLADIM SRCEM (par krasnih črtic pisatelja Meška)	25c
NA RAZLIČNIH POTIH	40c
NA INDIJSKIH OTOKIH	50c
PREGANJANJE INDIJANSKIH MISIJONARJEV. Spisal Jos. Spillman. Cena	30
PRISEGA HURONSKEGA GLAVARJA. Povest iz starejših misijonske zgodovine kanadske. Spisal Ant. Huonder. Cena	30
PRVIČ MED INDIJANCI. Povest iz čas odkritja Amerike. Cena	30
FABERKI IZ ROŽA	25c
PARIŠKI ZLATAR	35c
POZIGALEC	25c
PESTI BOŽJI	30c
PRAPEČANOVE ZGODBE	35c
POVOĐENJ (spisal Kristof Šmit)	30c
PRIGODBEČEBELICE MAJE, trd. vez.	1—
PIRIH (spisal Kristof Šmit)	30c
PRAVILICE IN PRIPOVEDKE ZA MLADINO I. zv. 40c II. zv. 40c	
PRAVLJICA. Spisal H. Majar. Izbrani iz prostega naroda. Cena	40
PRIGODBE ČEBELICE MAJE. Spisal W. Borsels. Poslovenil Vladimir Levstik. Roman za mladino. Cena	70
PRAŠKI JUDEK	25c
PATRIA (povest iz irske zgodovine)	30c
POSLEDNJI MOHIKANEC	30c
RDEČA IN BELA VRTNICA	30c
REVOLUCIJA NA PORTUGALSKEM	30c
ROBINZON KOŠUTNIK	50
STRIC TOMOVA KOČA. Povest iz suženjskega življenja. Cena	50
SKOZI ŠIRNO INDLJO. Kajti krotitelj, nevarnosti in nezdode s potovanja dveh mornarjev. Cena	50
SUEŠKI INVALID	35c
SISTO IN SIESTO (povest oz. Abrucev)	30c
STEVA NOTBURGA	35c
STEZOSLEDCE	30c
SVETA NOČ (pripovedke)	30c
TRI INDIJANSKE POVESTI	30c
TURKI PRED DUNAJEM	30c
TISOČ IN ENA NOČ (s slikami; trda vez) I. zv. \$1.30; II. zv. \$1.40; III. zv. \$1.50	
TISOČ IN ENA NOČ. mala izdaja, trdo vezano I. VOJSKA NA BALKANU s slikami, več zvezkov po	20
VOLK SPOKORNIK (spisal Franc Meško; s slikami) Trda vez.	1.20
ZABAVNI LISTI ZA SLOVENSKE MLADINO 3 zvezki po	50c
ZADNJI DNEVI NESREČNEGA KRALJA	60c
ZLATOKOPI (povest iz Alaske)	25c
ZBIRKA NARODNIH PRIPOVEDK (dva dela) I. del 40c II. del 40c	
ZBRANI SPISI ZA MLADINO — 10 povest; Vinski brat; osem povest! in 13 povesti spisal Engelbert Gangl, v 1 zvezku	50
VINSKI BRAT. (V. zv.), Gangl	50
8 POVESTI. (IV. zv.), Gangl	50
13 POVESTI. (III. zv.), Gangl	50

Naročite jih pri:

KNJIGARNI "GLAS NARODA"

216 West 18th Street : : : New York, N. Y.

V JUGOSLAVIJO
V MANJ KOT 7 DNEH
QUEEN MARY
Kraljica vseh morja; krasna izdelava. Nenadkriljive kabine. Tretjega razreda in prostorni javni prostori.
Odplutja iz New Yorka preko Cherbouga.
23. sept.; 7. okt.; 21. okt.
AQUITANIA 17. sept., 14. okt.
BERENGARIA 1. oktobra
Tudi Moderne Motorne ladje preko Havre
BRITANNIC 19. sept., 17. okt.
GEORGIC 3. okt., 31. okt.
Za nadaljnje informacije se obrnite na lokalnega agenta ali na
CUNARD WHITE STAR
25 BROADWAY NEW YORK

SKRIVNOST GOLOBOV

MAURICE MAETERLINCK

Golob je navzlic svojemu krasnemu poletu in čudovitemu daru za najdbo krajev, kar je ko nalešče za to, da bi letal na velika potovanja, vendarle zagrizen lenuh in pustolovec. Njihov edini smoter življenja je menda razpelojevanje, saj leže samica večkrat že nova jajčeca, čeprav prejšnji mladiči še niso godni, tako, da so golobje kar nori na raznoževanje. Par golobov, ki sem jih dobil pred letom, imajo že 32 potomcev, drugo leto jih bo 512 in kasneje 8000, zakaj mladiči ležejo že jajčeca, ko imajo komaj 7—8 mesecev. Teh 8000 golobov bi potrebovalo tolikšno množino piče, da me je kar strah izračunati.

Navadno se golobji zakon razdružijo samo s smrtjo. Leto za letom vidiš en in isti parček nerazdružno skupaj. Vendar so tudi tu izjeme. Golobje si z neumornimi ljubezenskimi paradami preganjajo dolgočas po strelah in cestah. Človek bi mislil, da mladiči, ki obletavajo svojega očeta in svojo mater, kar s poljubi obsipavajo roditelje. V resnici pa zavetavajo se hrane od njih. A ne tako, da bi odpirali kljune, ko drugi ptiči, marveč tako, da jih vtikajo v golčane svojih staršev, ki iz svojih golšč bruhajo že pripravljeno kašo zanje. Od tod je to slepilo, ki je navidezno kot poljubovanje, "ko dva golobčka se kljunčata."

Golobje se malo zmenijo za to, da bi si delali gnezdo. Samec prav veličastno znosi nekaj slamice skupaj, ki so zmeraj predolge in pretrde. Ko se v pričo tovarišev na vso moč pobaha z njimi, jih slednji priinese samici. Ona pa, ker ga noče zaliti, se trudi z njimi, da jih upogne in jih skrivši potlači v kak kot. Slednjič pa znese golobica jajčeca na gol kamen in jih izvali.

Valjenje je strogo urejeno. Mati sedi na jajčecih od treh ali štirih popoldne do desetih ali enajstih dopoldne. Ves ta čas pa se samec opirja in stopica okrog, da bi svojo soprogo zabaval ali pa jo straži, ko da ne bi zaupal njenemu pustolovskemu nagnjenju. Ob enajstih jo nadomesti on in obrne jajčeca, ona pa si preteguje peruti in pozoblje zrnce, ki so jih blagovolili člani kolonije blagohotno pustili na tleh. Če se samica ob določeni uri ne vrne, poleti samec ponjo in jo poišče med tovarišicami, ki čeblijo, se kopljejo ali počivajo in jo prisili, če treba, jo tudi kavsne, da odleti nazaj v gnezdo.

Družabnih čednosti pa golobje niti malo ne vsebujejo. Še ne zmenijo se ne, da bi se branili zoper katerega sovražnika, ki bi ga mogli preprodi, če bi složno nastopili. Če starši zapustijo mladiče, boji radi smrti, boleznim, hipne muhe — poginejo od lakote. Čeprav se tako obupno kričijo, ne pride nikoli kak sosednji parček na pomoč.

Golob skoraj ne more skrbeti sam zase. Kar spotoma pobere, nekaj zelenjave, nekaj zrna, je komaj za nameček. Ker golob ni požrešen, mu zadošča pest koruze ali žita. In tudi to rad deli z vrabci ali s kokošmi — pa ne zato, ker je mogoče velikodušen, marveč zato, ker ni toliko pameten, da bi spoznal, da je vse tisto, kar mu kdo vzame izgubljeno zanj. Pes, na primer, se tega kar dobro zaveda.

Goloba radi dajemo za zgled nedolžnosti in krotkosti. Pa je prav, da ga razkrinkamo. Golobje so tako hudobni, kolikor le morejo biti spriču svojega malenkostnega orožja. Drug z drugim se večkrat skavsajo. V vsaki skupini je vedno kak hudoben, močan samec, ki je za tirana. Čeprav golob prav tako skrbno pazi na jajčeca, kakor kokoš, vendar mladiče ne usmiljeno pomeče iz gnezda, če je za drug zarod premalo prostora. Nedavno sem pobral takega revčka, ki je bil slep. Zaman sem ga skušal dati nazaj k staršem ali ga podtakniti drugemu parčku. Sicer golobje niso tako hudobni ko kokoši, ki svoj zarod tudi uničijo in zato niso temu mladiču ničesar hudega storili, vendar se tudi zmenili niso več zanj.

Nekateri golobje so prav svojevrstno ustvarjeni, tako na primer golob z veliko golšč. Ta golob si more golščo tako napihniti, da glavica kar izgine za njo. Ta umetna golšča ga ovira pri iskanju hrane in pitatnju mladičev. Zato podtakne mladiče drugim vrstam golobov. Navzlic oviram, ki jih ima ta golob radi golšče, je pa najo vendarle tako ponosen, da ga izguba golščo usmrti.

Imamo še goloba, ki kar kozoce prevrača po ozračju. Nenadoma šine naravnost v nebo in proizvaja take umetne poletne, kakoršne so iznašli naši veliki letalski akrobati; navpično pade nizdol, hipoma zavije v stran, se prekučne, obstane, se vrtinči ko sveder v zrak, se preobrača, se spusti kot list z drevesa in leta tako kar tja vaden, zdi se, da brez potrebe.

Velika nganka je golob-pismonoša. Ta golob vsebuje skrivnost spominjanja za določene kraje. Vemo, da se bo tak golob, ki ga pošljemo z vlakom v zaprti košarici iz enega mesta v drugo, in ga ondi izpuslimo, v nekaj urah vrnil in bo med tisoč strehami našel streho svojega doma in svojega golobnjaka.

Kakor so dognale teorije najvejših raziskovanj, je to radi nekih napol zaokroženih kanonov v usesu, ki menijo o njih, da so nekakšni sprejemniki radija, ki z njimi golobje občutijo nekakšno izžarevanje valov. Mogoče je to res, zakaj, dognali so, da se golob zmede na svoji poti, če se približa kaki veliki radio oddajni postaji.

SHIPPING NEWS

Na parnikih, ki so debelo tiskani, so vrste v domovino izleti pod vodstvom izkušenega spremljevalca.

- 16. septembra: Normandie v Havre
- 17. septembra: Aquitania v Cherbouga
- 19. septembra: Conte di Savoia v Genoa
- 22. septembra: Bremen v Bremen
- 23. septembra: Lafayette v Havre, Washington v Havre, Queen Mary v Cherbouga
- 26. septembra: Paris v Havre, Vulcania v Trst
- 29. septembra: Europa v Bremen
- 30. septembra: Normandie v Havre

- 1. oktobra: Berengaria v Cherbouga
- 3. oktobra: Rex v Genoa
- 7. oktobra: Queen Mary v Cherbouga, Manhattan v Havre
- 9. oktobra: Bremen v Bremen
- 10. oktobra: Ile de France v Havre, Conte di Savoia v Genoa
- 14. oktobra: Normandie v Havre, Aquitania v Cherbouga
- 15. oktobra: Saturnia v Trst
- 16. oktobra: Europa v Bremen
- 20. oktobra: Roma v Genoa
- 21. oktobra: Queen Mary v Cherbouga, Washington v Havre
- 24. oktobra: Rex v Genoa, Lafayette v Havre, Bremen v Bremen
- 28. oktobra: Aquitania v Cherbouga
- 29. oktobra: Ile de France v Havre
- 31. oktobra: Vulcania v Trst

- 4. novembra: Queen Mary v Cherbouga
- 6. novembra: Europa v Bremen
- 7. novembra: Champlain v Havre, Conte di Savoia v Genoa
- 11. novembra: Aquitania v Cherbouga, Normandie v Havre
- 14. novembra: Rex v Genoa
- 18. novembra: Queen Mary v Cherbouga
- 20. novembra: Bremen v Bremen
- 21. novembra: Lafayette v Havre, Saturnia v Trst
- 25. novembra: Normandie v Havre, Berengaria v Cherbouga
- 28. novembra: Conte di Savoia v Genoa

- 2. decembra: Queen Mary v Cherbouga
- 3. decembra: Champlain v Havre
- 4. decembra: Europa v Bremen
- 5. decembra: Vulcania v Trst
- 9. decembra: Normandie v Havre, Aquitania v Cherbouga
- 12. decembra: Rex v Genoa
- 15. decembra: Bremen v Bremen
- 16. decembra: Queen Mary v Cherbouga
- 26. decembra: Normandie v Havre

Pišite nam za cene vseh naših stov, rezervacijo kabin in pojasnila za potovanje.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (Travel Bureau)
216 W. 18th St., New York